

درسی از مجمع حکشتی

سیدهادی موسوی قوام - چند روز پیش به

رسم سنوات همیشگی در مجمع عمومی عادی سالیانه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران (حکشتی) به عنوان سهامدار شرکت کردم. علاوه بر سهامداران حقیقی و سهامداران حقوقی، مدیران عامل شرکت های تابعه و کارکنان حکشتی نیز که دارای سهام ترجیحی آن بنگاه اقتصادی هستند در مجمع حاضر بودند. مجمع حکشتی سال هاست به سنت همیشگی در سالن ۲۰۰ نفره محل فعالیت کشتیرانی برگزار می شود که به نظر می رسد برای این نماد بورسی با اندازه بزرگ مارکت، عمق اثرگذاری بر بازار و شاخص کل و تعداد سهامداران حقیقی، نمی تواند محل مناسبی برای میزبانی از چنین جمعیتی باشد. به همین دلیل برخی سهامداران حقیقی از تنگی سالن و کمبود صندلی شاکی بودند. مدیرعامل حکشتی هنگامی که برای ارایه گزارش عملکرد هیئت مدیره به سهامداران روی سن سالن رفت و ناراحتی سهامداران را مشاهده کرد تصمیم گرفت همکاران خود که آنها نیز به نوعی سهامدار حقیقی از نوع ترجیحی محسوب می شوند را از سالن خارج کند و صندلی آنها را به سهامداران حقیقی بدهد. پس از آنکه مدیرعامل حکشتی اعلام کرد همکارانش در کشتیرانی به سالن مجاور منتقل شوند حدود یک سوم جمعیت مانند سربازان پادگان که دستوری از فرمانده خود دریافت کرده باشند بدون درنگ از روی صندلی برخاستند و از سالن خارج شدند.

در آن لحظه که مجمع بر گزار می شد، شرکت های دیگر را در ذهن مرور کردم که اگر مدیرعامل از کارمندان می خواست از جای خود به دلایل مختلف تکان نخوردند، سهامداران حقیقی را به هیچ نمی پنداشتند.

اینجا بود که متوجه شدم شکست رکورد سودآوری حشکتی از بدو تاسیس در سال ۱۳۴۶ تاکنون و دستیابی به سود تلفیقی ۲۰ هزار میلیارد تومان علاوه بر زحمت دریانوردان و افزایش تقاضای برای حمل و نقل جهانی پس از پاندمی کرونا، راهبری آگاهانه و استراتژیک در مجموعه بزرگ کشتیرانی با هفت هزار نفر پرسنل دریایی و خشکی است. رهبری توام با مهارت های مدیریتی و ارتباطی بالا، تفکر خلاق و نوآوری، علاقه به ریسک، آرامش و قاطعیت در تصمیم گیری، شفافیت، تقسیم مسوولیت ها و ... از جمله مسایلی است که به نظر م رسید در دوره هیئت مدیره فعلی حکشتی آن چنان مؤثر بوده که کارکنان با یک توصیه مدیرعامل فوری از جای خود برخاسته و به سالن پخش آنلاین می روند.

کشور ما و سیستم مدیریتی کلان که علیرغم وجود قوانینی چون اصل ۴۴ قانون اساسی، خصوصی سازی و مولدسازی همچنان درگیر مالکیت دولت بر شرکت های متعدد است می تواند رهبری خلاقانه حکشتی در چهار سال گذشته که منجر به تبدیل جزیره های کشتیرانی به یک هویت واحد شده را در انتخاب مدیران بنگاه های مختلف الگو قرار دهد.

پی نوشت: روزنامه اقتصاد سرآمد دخل و تصرفی در یادداشت این سهام دار حکشتی نداشته و انتشار مطلب، دیدگاه روزنامه نیست و حسب آزادی بیان و مسوولیت رسانه ای منتشر شده است.

دست اندازی به قلمرو حکمرانی

دریا پایه «ملوک هر موز»

بازخوانی روایت ورود ناوگان نظامی استعمار پرتغال به تنگه هرمز و دست اندازی به قلمرو حکمرانی دریاپایه «ملوک هر موز» به مناسبت ۲۱ مهرماه* [۵۰۸ سال پیش]، سومین حضور جنگ افروزانه* «آلبوکرک» در منطقه دریایی ثروتمند و تمدنی خلیج فارس/این تجاوز ویرانگر و جنایت جنگی، بلافاصله پس از آسمانی شدن «خواجه عطا» نخستین قهرمان مبارزه با استعمار در اوج دوران تمدن اسلامی، منجر به تسلط کامل جزیره هرمز، پایتخت ملوک هر موز شد (سال ۸۹۴ هجری خورشیدی/ ۱۵۱۵ میلادی)

نگاره امنیت دریا - حسن عابدین زاده، شهرام شجاعی و افشین بکایی

از متن مقاله پژوهشی است تحت عنوان «نقش نیروی

دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران در ارتقاء قدرت دریایی» که به وسیله حسن عابدین زاده -دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران، شهرام شجاعی - استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران، و افشین بکایی - دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران که در پژوهشی قابل توجه، به بحث نیروی دریایی راهبردی پرداخته‌اند. در جایی که پیش تر در سایت و روزنامه دریایی اقتصادسراسر آمد به مباحث مرتبط پرداختیم و مساله کشتی سازی ایران را مورد بررسی قرار دادیم، در بخش اول این مقاله در شماره پیشین اقتصادسراسر آمد

آمد که برخی کارشناسان بر این باور بوده و هستند که باید کشتی بسازیم؛ حتی با ضرر. دلیل این ها بر نیروی دریایی راهبردی بنا شده بود. اما این که نیروی دریایی راهبردی چیست و چه اهمیتی دارد، می تواند اندیشه ما را به سمت سرمایه گذاری های کلان در دریا ببرد یا از آن باز دارد. علاقه مندان می توانند برای دریافت اصل و متن کامل این مقاله با تلفن دفتر روزنامه تماس حاصل نمایند. این مقاله را مفید دانستیم و البته با تخلص و تصرف سعی کردیم بخش هایی از آن را برای مخاطبان روزنامه دریایی اقتصادسراسر امده مهیا کنیم:

در بخش دوم این مقاله آمده است: در سیاست های کلی برنامه ششم توسعه که توسط رهبر معظم انقلاب و بر پایه محورهای سه گانه اقتصاد مقاومتی، پیشسازی در عرصه علم و فناوری و تعالی و مقاومسازی فرهنگی و با در نظر گرفتن واقعیتهای موجود در صحنه داخلی و خارجی تنظیم شده است، بخش دریا و حمل و نقل دریایی مورد توجه ویژه قرار گرفته و در سه بند از هشتاد بند سیاست های کلی آورده شده است: (۱) بند ۲۱: توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور در محور (چابهار- خرمشهر) با تأکید بر سواحل مکران، (۲) بند ۳۳: امنیت و سیادت دریایی و (۳) بند ۲۸: اولویت دادن به حوزه های راهبردی صنعتی (از قبیل صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، حملونقل، هوافضا، دریا، آب و کشاورزی) و افزایش ضریب نفوذ فناوریهای پیشرفته در آن ها. (سیاست های کلی برنامه ششم توسعه، ۱۳۹۴).

اهدافی که در این سند جامع توسعه، دیده شده است شامل تأمین و تضمین امنیت دریانوردی، افزایش جمعیت پذیری در مناطق ساحلی، افزایش حداقل دو برابری در بخش دریایی، افزایش ظرفیت ناوگان حمل کالای دارای مالکیت ایرانی، افزایش توانمندی شرکتهای ساخت شناور، ظرفیت سازی برای انجام سالانه ۳۰ میلیون نفر سفر دریایی با حداقل رشد میانگین سالانه ۰/۷ و جذب حداقل ۰/۱۵ از گردشگران داخلی و خارجی می باشد. در زیرمجموعه این اهداف کلان، اهدافی مانند تولید سالیانه حداقل ۱/۵ میلیون تن آبیان دریایی، توسعه سوخت رسانی به شناورها، توسعه فناوری و ثبت اختراعهای بینالمللی دریایی و اقیانوسی است. برای رسیدن به این اهداف نیز ۱۷

اهداف کلان دریا

یکی از اهداف حضور نیروی دریایی در آب های آزاد، تأمین خطوط مواصلاتی و حمایت از حمل و نقل دریایی کشور است بنابراین چه در زمان جنگ و چه در زمان صلح، ناوگان تجاری و نیروی دریایی، وابستگی بسیاری به یکدیگر دارند. صیانت از مرزهای دریایی و تأمین امنیت آبراه های ملی، مأموریت اصلی نیروهای نظامی دریایی کشور می باشد و ناوگان تجاری با حمایت و تکیه بر این امنیت است که اقدام به فعالیت های گوناگون در بنادر شمالی و جنوبی کشور می نمایند و حتی فراتر از آن حضور مقتدرانه نیروی دریایی ج.ا.ا. ایران در آب های بین المللی نه تنها برای ناوگان تجاری خودی بلکه برای کشتیرانی سایر کشورها نیز امنیت دریایی را به همراه داشته است.

اعزام ناوگروه های نداجا از ابعاد مختلف اهمیت قدرت دریایی ایران را بدون توسل به درگیری نظامی برجسته می سازد. علاوه بر ایفای کارکرد دیپلماتیک، نداجا با عبور از کانال سوئز و دور زدن شبه جزیره عربستان و نزدیک شدن به مرزهای اسرائیل، از طریق عمل نمایش پرچم به نشان دادن قدرت و توانایی بالقوه خود پرداخت.

اعزام ناوگروه ها به دریای مدیترانه، مهم ترین شیوه برای نزدیک شدن به مرزهای اسرائیل و بسه طریقی ایجاد نوعی همسایگی در مرزهای غربی این کشور است که

می تواند پیام آور کمک ایران به متحدین خود و دشمنان اسرائیل از قبیل حزب الله و نزدیک نمودن تهدید برای این رقیب و دیگر رقبأ باشد. همچنین، نداجا با کمک به کشتی های تجاری شم شیر دو لبه قدرت را به نمایش می گذارد. ازیک طرف با نشان دادن لبه اجبار نسبت به دزدان دریایی قدرت سخت خود را عرضه می دارد و از طرف دیگر با قدرت جاذبه و کمک های خیر خواهانه به کشتی هایی تجاری دیگر کشورها، قدرت نرم خود را منعکس می نماید. به همین خاطر، به طور کلی، می توان ادعان داشت که استقرار مناسب نداجا علاوه بر تأمین امنیت حمل و نقل دریایی ایران به خصوص در مسیرهای اصلی تجارت دریایی از قبیل: تنگه هرمز، مثلث طلایی و باب المندب به اهداف دیپلماتیک دریایی نیز کمک نموده است.

در حال حاضر نداجا نقش دیپلماتیک را به خوبی ایفا می کند و بیشتر در حالت دفاعی است و کمتر تهاجمی ظاهر می گردد؛ مگر در شرایط خاص. این وضعیت، از یک طرف نشان دهنده اهمیت صحنه های دریایی برای ایران و از طرف دیگر تعیین استراتژی مناسب است. در بستر این استراتژی، ایران زمینه مهم ترین رکن مدیریت دریایی خود، یعنی همکاری نیروهای دریای خود را بر پایه اصل وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت فراهم نموده است. در عین کمکیک مسئولیتی که در میان این نیروها وجود دارد، زمینه اتحاد و مشارکت آن ها برای اجرای سیاست های دریایی و رسیدن به اهداف ملی خود را فراهم نموده است.

وضعیت توان دریایی ایران

ایران، علاوه بر دریاهای بلافضل، از طریق دریای عمان و اقیانوس هند نیز با دریاهای آزاد دسترسی پیدا می کند. ایران در دریاهای دورتر برای تأمین اهداف نظامی و غیر نظامی خود، به خصوص تأمین منافع دریایی و تجارت دریایی خود نیاز به گسترش نیروی دریایی دارد. امروزه دزدی دریایی ازجمله تهدیدهای پیشروی ناوگان های تجاری دریایی جهان می باشد و کانون این تهدیدات در مسیرهای اصلی تجاری دریایی ایران قرار گرفته است. «امروزه مناطق که بیشترین خطر دزدی دریایی را دارند در شاخ آفریقا هستند، ازجمله دریای سومالی، خلیج عدن، اقیانوس هند غربی، دریای عرب و دریای سرخ. در آسیا، آب های اطراف اندونزی، مالزی و هند پسر تهدیدترین کریدورها هستند» و این مناطق از مسیرهای اصلی تجارت دریایی ایران و همچنین ورود نیروهای دریایی بیگانه و به خصوص فرامطقه ای برای نزدیک شدن به ایران و تهدید منافع ملی آن، نه تنها در دریا بلکه در خشکی هستند. لذا بر این اساس توسعه نیروی دریایی در این محیط های دریایی نیز برای ایران اهمیت بسیار حیاتی دارد؛ چرا که علاوه بر تأمین منافع ملی، حضور مؤثر و کارآمد نیروی دریایی ایران در این گونه آب ها در پرتو انجام کارکردهای ۵ گانه خود، راهی است برای تبدیل این قدرت دریایی منطقه ای به یک قدرت دریایی فرامطقه ای و حتی جهانی.

این نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که به تعبیر مقام معظم رهبری نیروی راهبردی نامیده شده است دارای مزیت ها و منشا اقدامات مؤثری در این راستا بوده است که به بخشی از آن ها اشاره می شود:

۱) حضور مقتدرانه نظامی در مرزهای آبی کشور به منظور حراست از حدود و منافع ملی (۲) مشارکت در برقراری امنیت و آبراه های بین المللی (۳) مساعدت و مشارکت در تسهیل و امنیت دریانوردی ناوگان تجاری و فعالیت اقتصادی به ویژه در زمینه صدور نفت (۴) ایفای نقش به عنوان عامل استحکام بخش دیپلماسی سیاستمداران کشور در ایجاد و تقویت روابط بین المللی (۵) بازدارندگی وسیع و مؤثر در برابر تهدیدهای موجود و ارتقای ثبات سیاسی و امنیتی کشور (۶) افزایش قدرت و جایگاه کشور در سطح جهانی با دریانوردی در آب های دوردست بی گمان جایگاه برتر کنونی ایران در میان قدرت های دریایی منطقه و تبدیل شدن آن به یکی از بازیگران حوزه دریایی در جهان مرون اقدامات و گام های مؤثر و مستمر در حوزه تأمین امنیت و سیادت دریایی است که بخش عمده ای

«اقتصادسراسر آمد» منتشر می کند؛

بخش دوم

چران نیروی دریایی راهبردی مهم است؟

از این اقدامات را نیروی دریایی راهبردی از آغاز جنگ تحمیلی تاکنون با انجام سلسله عملیات و مأموریت ها بر دوش کشیده است. قدرت دریایی یک کشور برآیند سه عامل کلیدی توسعه ناوگان تجاری، نیروی دریایی مقتدر و برخورداری و بهره گیری از زیرساخت ها و علوم دریایی می باشد. نیروی دریایی به عنوان یکی از اضلاع مهم مثلث قدرت دریایی کشور نقش محوری در برقراری امنیت خطوط مواصلاتی دریایی و در نتیجه توسعه دریامحور ایفای می نماید.

در دنیای امروز دریاها با آب ها، به ویژه آب های بین المللی، نقش بسیار ارزشمندی در تأمین امنیت جهانی و کسب قدرت دارند و حضور در عرصه دریا و تسلط بر آب های بین المللی یکی از مهم ترین دغدغه های کشورهای قدرتمند و به عبارت بهتر کشورهای استعمارگر بوده و هست و با شروع قرن ۲۱ همچنان کنترل آب های بین المللی و منطقه ای توسط قدرت های بزرگ، به عنوان مسئله ای حیاتی برای آن ها به شمار می رود. به طوری که هر یک از کشورهای جهان حوزه ای را برای نفوذ خود انتخاب کرده و آن را حریم امنیت ملی خودارزیابی می کنند. در حقیقت آن کسی که بیشتر به دریا تسلط دارد، به همان اندازه دارای قدرت است. خوشبختانه امروزه جمهوری اسلامی ایران با فرمان فرماندهی معظم کل قوا (مدظله العالی)، سنگا خود را از دریاهای خائگی که همان خلیج فارس و دریای عمان باشد، به دوردست برده که این نشان دهنده حضور جمهوری اسلامی ایران در ایفای نقش بین المللی است.

علت اصلی این امر این است که دشمن ما در چند دهه گذشته، دشمنی با توان یا قدرت دریا پایه بوده است؛ بنابراین برای دشمنی که دارای قدرت دریا پایه است، امکانات مقابله یا دفاع در مقابل این دشمن هم باید دریا پایه باشد. نگاه رهبر انقلاب در پرداختن به تجهیزات پیشرفته دریایی، به ویژه شناورها که نقش بسیار عمده ای دارند و تأکید ایشان بر راهبردی شدن نیروی دریایی نیز در همین راستا بوده است. امروز پیوستگی خلیج فارس و دریای عمان به ما این گونه دیکته می کند که برای دفاع از این دریاهایپاید حضوری فراتر از این منطقه داشته باشیم و این در حقیقت همان دست بلندی است که مدنظر رهبر انقلاب بوده و حضور نداجا تا دهانه ورودی دریای احمر و حتی زیر مدار ۱۰ درجه را شامل می شود. این حضور در حقیقت اقدامی مقابله ای در برابر حضور نیروهای فرامطقه ای القداد می گردد و این گستردگی حضور نیروی دریایی در عرصه دریاها، ما را از یک قدرت منطقه ای به یک قدرت فرامطقه ای تبدیل کرده است و اثر تعیین کننده ای در سرنوشت جنگ احتمالی آینده دارد. ضمن اینکه چنین نیرویی در زمان صلح می تواند با ایفای نقش بازدارنده در برابر تهدیدات تأثیر محسوسی در خنثی کردن و مقابله با تهدیدات داشته باشد.

در مجموع می توان ۱۰ مؤلفه منشورخه ذیل را از دیدگاه و بیانات فرماندهی معظم کل قوا (مدظله العالی) در خصوص الزامات قدرت دریایی استخراج نمود: ۱) رسالت و اهداف دفاعی دریایی، ۲) سیاست دفاعی - دریایی، ۳) دکترین نظامی، ۴) راهبرد نظامی، ۵) نیروی انسانی، ۶) آموزش و پژوهش، ۷) تجهیزات و تسلیحات نظامی، ۸) ساختار و تشکیلات سازمانی، ۹) لجستیک و پشتیبانی، ۱۰) فرماندهان. اصلی ترین عامل عقب ماندگی در این حوزه، عامل فرهنگی پیونددهنده این عوامل برای تجمع و هم افزایی آن ها در جهت قدم گذاشتن به دریا و بهرمنسندی از منافع و مزایای به اثبات رسیده آن برای توسعه همه جانبه کشور است. عاملی بنام فرهنگ دریایی که حلقه گمشده کسب قدرت دریایی ایران است چیزی که اکثر نظریه پردازان قدرت دریایی جهان از آن به عنوان روحیه دریایی در مردم و باور آگاهانه و گرایش به دریا در دولتمردان، یاد می کنند. اقدام در زمینه معرفی و اشاعه فرهنگ دریایی کشور، ضمن آنکه فراهم آوردن زمینه های توسعه یافتگی اجتماعی و اقتصادی است، به این دلیل که به حوزه فرهنگ عمومی ارتباط دارد؛ زمینه ای برای تقویت زیرساخت های نظامی، اقتصادی، فرهنگی اجتماعی، سیاسی، فناوری و ... را ایجاد می کند که هم افزایی این مؤلفه ها در دولت و مسئولین باعث ارتقاء توان دفاعی و در سطح راهبردی قدرت ملی می شود.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح...

فریادعیزی - اقتصاد سراسر آمد